

אמצעי התשלום בישראל – לאן?

בנק ישראל – בנקאי של הממשלה

יום עיון לחשבונות משרדי הממשלה 03.06.18

עיריית מנדלסון, מנהלת מחלקת חות"ס, בנק ישראל

- ❖ התפתחות אמצעי התשלום
- ❖ מערך התשלומים והסליקה בישראל
- ❖ אמצעי תשלום מתקדמים
- ❖ אתגרים לעתיד
- ❖ חוק המזמן

התפתחות אמצעי התשלום

התפתחות אמצעי התשלום

התפתחות אמצעי התשלום - המשך

תשלומים בכרטיסי
חיוב באופן מקוון

הפקדת צ'קים בין-
בנקאיים בסלולר

בתפריט בחר: תשלומים/פתחת הרשאה לחיוב חשבון

1. הנות פרטי העברה

פרטי חיוב חשבון

* שדות עם סמלית הינם שדות חובה

תאריך חיוב בארץ *

אופן ביצוע התשלום *

העברה בין חשבונות (תשלום בסוויפט)

סכום להעברה *

במטבע *

100.00

142 | 142

יתרה במטבע

0.00

בטוח

הרשאה ללא מגבלות

הרשאה עם מגבלות

* שדה חובה

תנאי השירות

ידוע לי כי:

א. אם יישלחו על ידי המוסד חיובים שאינם טומחים בחובות שקבע חקוקי,

הם יוזכרו על ידי הבנק, עד כד השמטות הכרוכות בכך.

ב. עלינו לקבל מהמוסד את הפרטים הנדרשים למילוי הבקשה להקמת ההרשאה

לחיוב חשבון.

המשך <

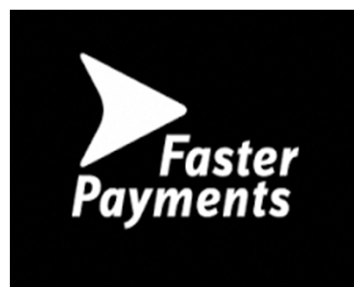
ביטול

העברות בנקאיות באתרי הבנק

ובעתיד..

מטבע דיגיטלי

תשלומים מהירים

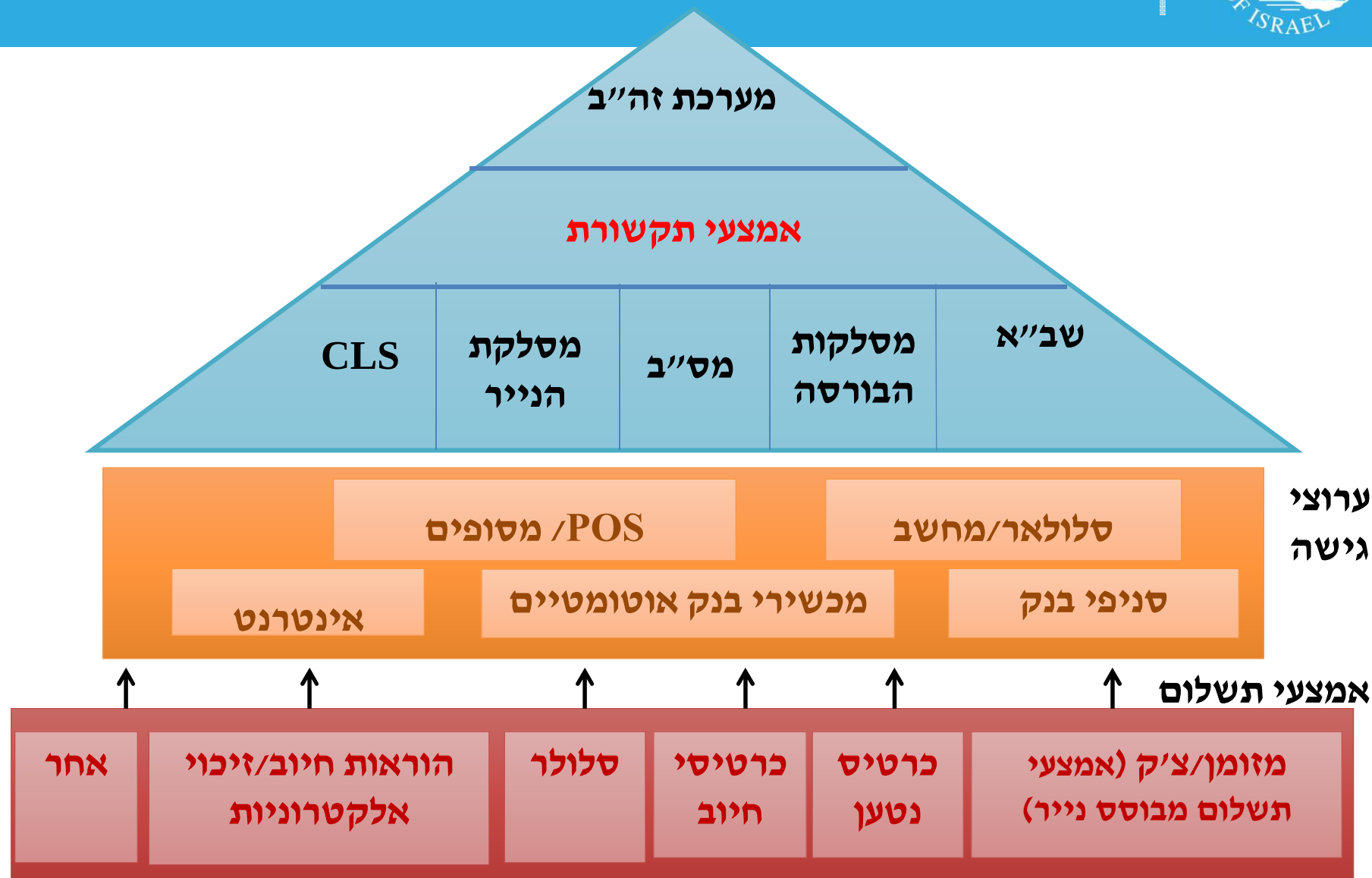

צ'ק דיגיטלי

מערך התשלומים והסליקה בישראל

התשתית לשימוש אמצעי התשלום בישראל

תשתית התשלומים בישראל - עקרונות

בטיחות – יתירות, טכנולוגיה מתקדמת

יציבות – אסדרה, רגולציה, ניהול סיכונים

יעילות – סטנדרטיזציה, מודרניזציה

תחרות – שקיפות, הוגנות, פתיחות

החלופות למזומן הזמינות כיום בישראל:

מועד זיכוי המוטב	אמצעי תשלום
עד יום העסקים העוקב (לכל היותר)	אפליקציות סלולריות
לא יאוחר משלושה ימי עסקים ממועד ביצוע העסקה	כרטיס חיוב מידי
	כרטיס נטען – אנונימי ולא אנונימי

אמצעי תשלום מתקדמים

ועדת לוקר (2013) – צמצום הכלכלה השחורה

צמצום הכלכלה השחורה באמצעות

צמצום השימוש באמצעי תשלום אנונימיים –
מזומן וצ'קים (ללא מוטב מזוהה)

עידוד השימוש באמצעי תשלום אלקטרוניים
מתקדמים

וועדת מנדלסון לקידום השימוש באמצעי תשלום מתקדמים בישראל

במרץ 2014 הוקמה וועדה בין-משרדית בראשות עירית מנדלסון
מבנק ישראל לקידום השימוש באמצעי תשלום מתקדמים.

מטרת הוועדה להסדיר את תחום אמצעי התשלום המתקדמים
בהיבטים של אבטחת מידע, הלבנת הון ומימון טרור, המשכיות
עסקית, תחרות, יציבות ויעילות, וזאת באופן שיעודד את הציבור
בישראל להרחיב את השימוש באמצעי תשלום מתקדמים

המלצות הוועדה – דוח סופי

חוק לאסדרת שירותי
תשלום

תשתית סליקה
מאובטחת חדשה

מסופים (POS) תומכי
contactless

תשתית משפטית

תשתית צרכנית

בחינת שרשרת ביצוע
עסקה בצ'ק דיגיטלי

מהו תשלום מיידי (Immediate Payment)?

➤ שיטת תשלום חדשה ומתקדמת

❖ מהיר

❖ קל

❖ נוח

❖ זמין

✓ הגברת התחרות והיעילות של מערך התשלומים

✓ יתווספו שחקנים נוספים

✓ הפחתה של עלויות העסקה

✓ תיעוד העסקאות

✓ נוחות השימוש וזמינותו ללקוח

הצורך בקידום תשתית לתשלומים מיידיים בישראל

➤ הגברת התחרות לכניסת שחקנים חדשים

➤ הגברת יתירות מערך התשלומים בישראל

➤ תשתית אחת לכל הגופים

➤ מאפשר תשלום מידי – נוח, זמין ויעיל

מערכות תשלומים קמעונאיות מהירות בעולם

מדינות שבהן קיימת תשתית לסליקת "תשלומים מיידים":

ארה"ב, אוסטרליה, אנגליה, איסלנד, פולין, שוודיה, הודו, סין, יפן, ניגריה, דרום אפריקה, קנדה, מקסיקו, ברזיל, שווייץ, דרום קוריאנה, סינגפור, דנמרק, טאיוואן וצ'ילה

האיחוד האירופאי
הערכה שנת 2019

Live

18 countries 'live'

Planning

12 countries 'exploring' / 'planning' / 'building'

Eurozone

17 additional Eurozone countries 'exploring'

תשלומים קמעונאים דיגיטאליים בישראל

מגוון רחב של אפליקציות תשלומים מתקדמות
המבוססות כרטיסי חיוב

ספק שירותים פיננסיים

ערוץ התקשורת

אמצעי התשלום

יוםם התשלום

אדם פרטי

בית עסק

חברה

ספק שירותים
פיננסים

בנק

בנק הדואר

חברת כרטיסי אשדאי

סולק שאינו תאגיד בנקאי

נותן שירותי תשלום

רשתות מאובטחות

המחלקה

באינטרנט
ותשלומים
סלולריים
תשלומים
אלקטרוני,
וב, כגון: ארנק
כוססים כרטיס

מסוף (POS)

אדם פרטי

בית עסק

חברה

ספק שירותים
פיננסים

אישור העסקה

מתג כרטיסי חיוב

מערכת זה"ב

מס"ב

סליקת התשלום

בנק ישראל פועל לקידום אמצעי תשלום מתקדמים ובטוחים ותחליפיים למזומן

קביעת עקרונות הגישה למערכות
תשלומים – יולי 2016

מערכת לסליקת תשלומים קמעונאיים
מהירים – קול קורא

יישום חוק הסליקה האלקטרונית –
נובמבר 2017

חוק לאסדרת שירותי תשלום – PSD
– רישוי והגנות צרכניות טיוטות חוק

הרחבת סוגי הגופים שמס"ב ושב"א
יכולות לספק להם שירותים

בחינת הוראת חיוב דיגיטלית (צ'ק
דיגטלי) – בבחינה עם מ. המשפטים

פתיחת שוק כרטיסי האשראי
לתחרות (פרוטוקול)

הנחיית בנק ישראל לתשלומי
contactless בנקודות מכירה – מאי 2016

הנפקת השקל הדיגיטלי כהילך
חוקי – בבחינה

בסיס משפטי לאמצעים
דיגיטאליים – בתהליכי בחינה

חוק המזומן

**צמצום השימוש באמצעי תשלום מבוססי נייר
ואנונימיים במטרה לצמצם את הכלכלה השחורה
בישראל ובמקביל קידום השימוש באמצעי תשלום
דיגיטאליים**

לוחות זמנים:

← **תחולתו של החוק:** מיום 1 בינואר 2019, כ"ט בטבת התשע"ט
הגבלות על צ'קים יחולו: מיום 1 ביולי 2019.

הקלות:

לשם מתן תקופת הסתגלות:
ב-9 החודשים הראשונים לא יוטל עיצום כספי/קנס

הגבלות על השימוש במזומן

❖ עוסק – מעל 11,000 ש"ח

❖ שאינו עוסק - מעל 50,000 ש"ח

❖ עוסק המקבל תשלום מתייר –

מעל 55,000 ש"ח, ואם ישונה סכום ההגבלה (בצו ע"י שר האוצר*) המגבלה לתייר לא תפחת מ- 40,000 ₪

הקלות:

❖ ההוראות לא יחולו על קרובי משפחה (למעט שכר עבודה)

❖ על גופים במדינה ששר האוצר בהסכמת השר הממונה על הגוף קבע בצו

* יתאפשר החל משנת 2020

❖ חובת דיווח על עסקה במזומן מעל סכום של 50,000 ש"ח עם תושב הרשות הפלסטינית

❖ מ-2020 רשאי שר האוצר להקטין את המגבלה: מעל 6,000 ש"ח לעוסקים ומעל 15,000 ש"ח בעסקה בין פרטיים

❖ הרגולטור האחראי – רשות המסים

❖ ניתן לשלם במזומן עד 10% מעסקה שסכומה גבוה מן המגבלה,
ולכל היותר עד לגובה המגבלה

הוראות החוק לא יחולו על:

- ❖ הסכמי הלוואה ועסקאות שנכרתו ערב יום התחילה
- ❖ צ'קים שהופקדו למשמרת ערב יום התחילה
- ❖ גמ"חים – נותני אשראי ללא ריבית (הוראת שעה לשנתיים)
- ❖ 3 שנים מיום התחילה לא יחולו ההגבלות על שימוש במזומן על
עסקאות עם/של תושבי הרשות הפלסטינית (תקופה אותה ניתן
להאריכה בצו)

הגבלות על השימוש בצ'קים

- ❖ **+** עסקאות בין פרטיים – איסור צ'ק על החלק מעל 5,000 ש"ח
- ❖ כאשר עוסק צד לעסקה – איסור מתן צ'ק על החלק בכל סכום
- ❖ מותרת הסבה אחת בלבד בסכום שמעל 10,000 ש"ח
- ❖ איסור הסבה מבלי ששם הנסב ומס' זהותו נקובים בגב הצ'ק
- ❖ לא יפרע תאגיד בנקאי, בנק הדואר, או בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי שאינו עומד בהגבלות שנקבעו

הקלות:

❖ מותרת הסבה שנייה בלבד רק לתאגיד בנקאי, לבנק הדואר או לבעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי לשם פירעונו

❖ לאחר ההיסב, מותר להסב את הצ'ק מהגוף הפיננסי המפוקח לגוף פיננסי מפוקח אחר פעם אחת בלבד

❖ + אם ההיסב השני הוא לגוף פיננסי מפוקח; שר האוצר, בהסכמת נגיד בנק ישראל, ובאישור ועדת החוקה, רשאי לקבוע כי היסב כאמור ייעשה רק לגבי שירותים שקבע

- ❖ חלות על נותן התשלום והן על המקבל, לפי העניין ←
- ❖ הפרת האיסור על ביצוע עסקאות במזומן מעל לסף שהוגדר, תיקבע כעבירה פלילית שבגינה יוטל קנס מנהלי לפרטיים או עיצום כספי לעוסק:
- ❖ המפקח על הבנקים רשאי להטיל על בנק עיצום כספי בשיעור דומה
- ❖ תשלום העיצום הכספי לא יגרע מן האחריות הפלילית
- ❖ הרגולטור האחראי – רשות המסים

❖ שר האוצר רשאי לקבוע כללים לחיוב עוסקים בהחזקת אמצעי ייעודי המשמש לקריאת כרטיסי חיוב או לסליקת אמצעי תשלום אלקטרוני אחר, ובלבד שלא יחייבו להחזיק יותר מאמצעי ייעודי אחד

❖ חובת תיעוד עסקאות: עוסק יתעד את אמצעי התשלום שבאמצעותו שילם תשלום או קיבל תקבול

❖ תיקון סעיף 66 בחוק ההוצאה לפועל - יתאפשר לאסור שימוש בכרטיסי חיוב ל"מוגבלים מיוחדים" אולם ללא הגבלה על השימוש בכרטיסי חיוב מידי

אמצעי תשלום בישראל, זמינות לפי מאפייני המשלם

מזומן	כרטיס נטען	כרטיס חיוב מידי	כרטיס חיוב	שיק סחיר	שיק "למוטב בלבד"	זיכוי (מס"ב/ זה"ב)	חיוב	אפליקציות תשלום וחשבונות חוץ בנקאיים
כלל האוכלוסייה								
מתחת לגיל 14	רק בח-ן הורים							
גיל 14-15		עד 400₪						
גיל 16-18			באישור הורה	עד 400₪	עד 400₪			
מבוגרים								
חסרי חשבון								
בתי עסק								
מוגבל רגיל								
מוגבל חמור								
מוגבל מיוחד								

אמצעי תשלום בישראל, זמינות לאחר יישום חוק המזמן

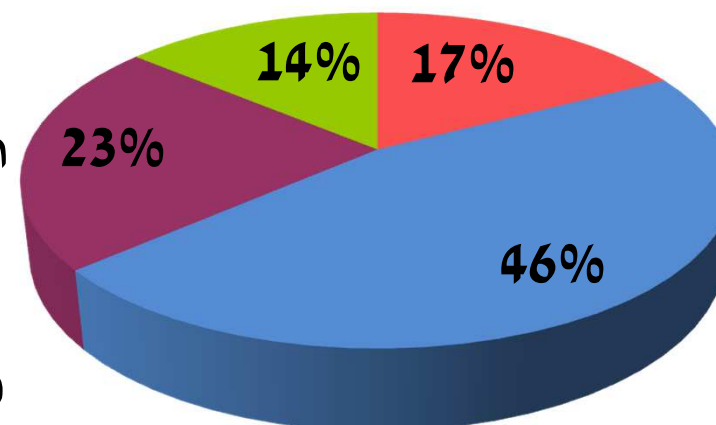
מזומן	כרטיס נטען	כרטיס חיוב מידי	כרטיס חיוב	שיק סחיר	שיק "למוטב בלבד"	זיכוי (מס"ב/ זה"ב)	חיוב	אפליקציות תשלום וחשבונות חוץ בנקאיים
כלל האוכלוסייה	חוק מזומן			חוק מזומן				
מתחת לגיל 14	עד 11,000 ₪ לעסקה	רק בח-ן הורים		למוטב				
גיל 14-15		עד 400 ₪		בלבד – אין הגבלת סכום				
גיל 16-18			באישור הורה	עד 400 ₪				
מבוגרים				סחיר- מעבר ל- 11,000 ₪				
חסרי חשבון		חוק מזומן						
בתי עסק				לצרכי אשראי בלבד				
מוגבל רגיל								
מוגבל חמור								
מוגבל מיוחד		חוק מזומן						

תודה רבה!

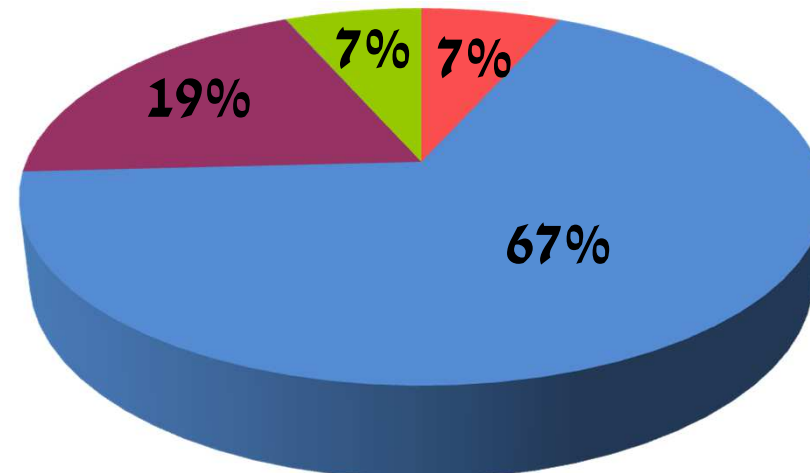
אמצעי התשלום בישראל לפי סכומים ותנועות

כמות תנועות, שנתי

2004

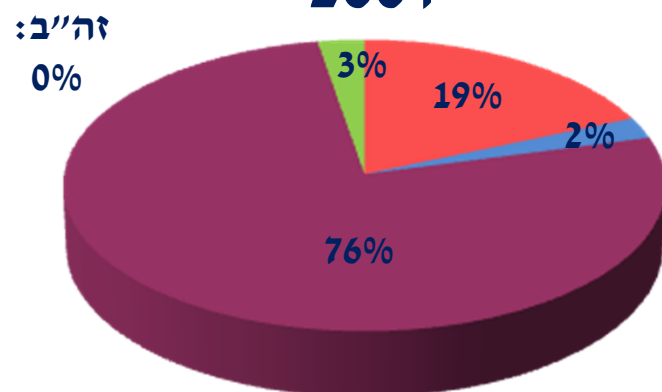

2017

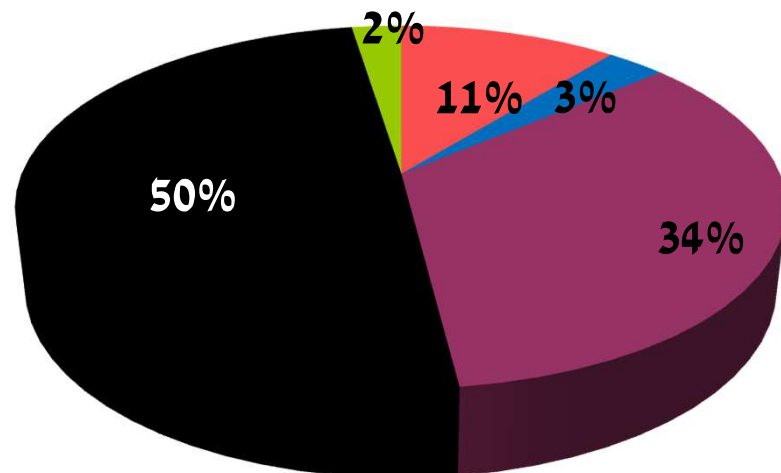

סכומים, שנתי

2004

2017

צ'קים

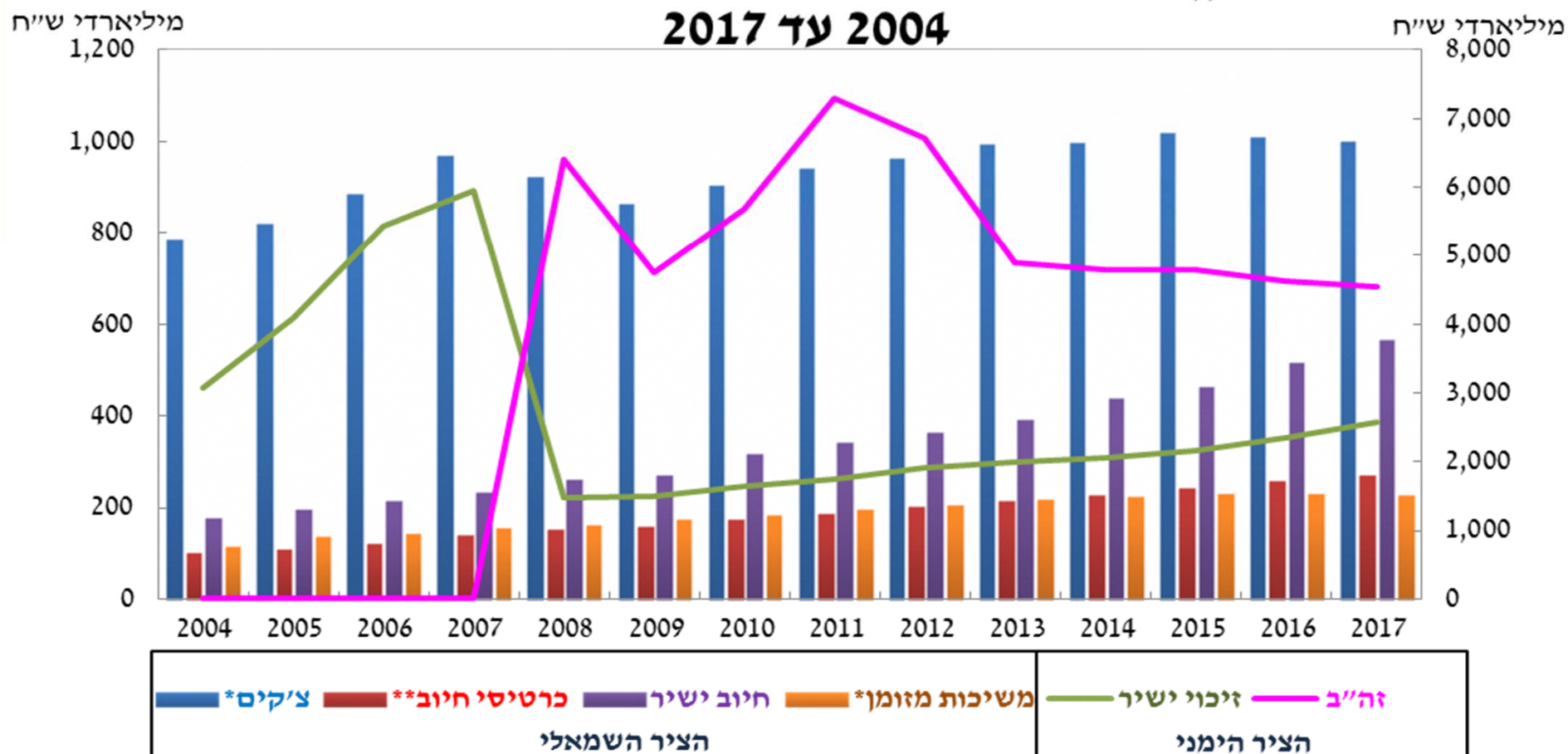
כרטיסי חיוב *

חיוב / זיכוי ישיר

זה"ב

משיכות מזומן *

היקף השימוש באמצעי התשלום לפי סכומים, 2004 עד 2017

המקור: בנק ישראל.
* נתוני משיכות המזומן ונתוני הצ'קים לשנת 2017 - הערכה שנתית על-בסיס ינואר עד אוקטובר 2017.
** נתוני כרטיסי החיוב לשנת 2017 - הערכה שנתית על-בסיס ינואר עד ספטמבר 2017.